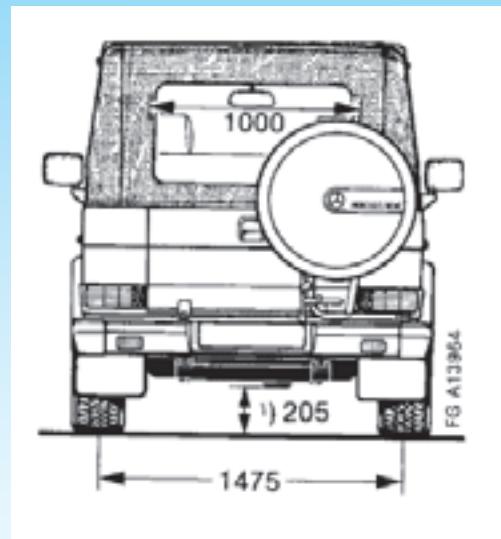
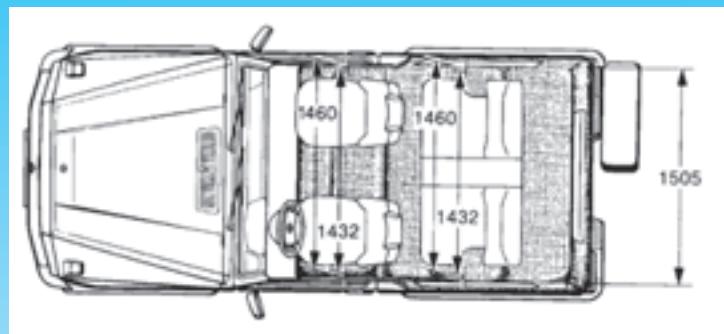
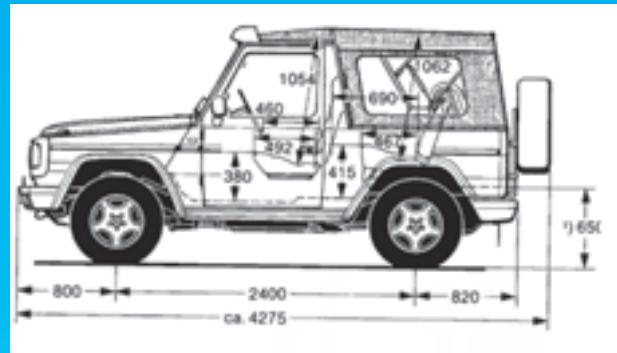
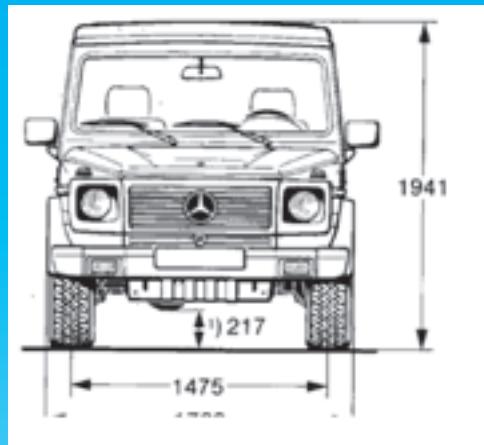

فصل چهارم در یک نگاه

فصل چهارم

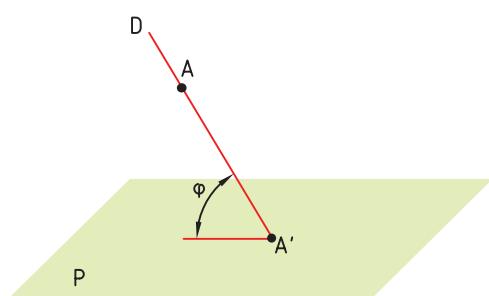
ترسیم نما

پس از پایان این فصل از هنرجو انتظار می‌رود:

- ۱- صفحه‌ی تصویر را تعریف کند.
- ۲- تصویر نقطه روی صفحه‌ی تصویر را توضیح دهد.
- ۳- تصویر خط روی صفحه‌ی تصویر را شرح دهد.
- ۴- تصویر سطح روی صفحه‌ی تصویر را شرح دهد.
- ۵- احجام ساده‌ی هندسی را تعریف کند.
- ۶- تصاویر سه‌گانه یک جسم را ترسیم کند.
- ۷- روابط بین نماها را شرح دهد.
- ۸- وضعیت قرارگیری نماها را نسبت به یکدیگر تعیین کند.

۴- ترسیم نما

A بر روی صفحه‌ی P است (شکل ۴-۲).

شکل ۴-۲- A' تصویر A بر روی صفحه‌ی تصویر و خط D را خط تصویر گویند.

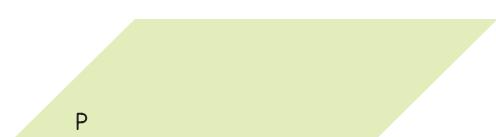
در شکل ۴-۲ خط D را تصویرکننده خط تصویر یا

شعاع تصویر می‌گویند.

۱-۲- تعریف تصویر: اگر خطی از نقطه‌ای بگذرد

۱-۴- صفحه‌ی تصویر

برای نشان دادن جسم به سطحی هموار و بدون پستی و بلندی نیاز داریم که به آن صفحه‌ی تصویر می‌گویند. صفحه‌ی تصویر P در شکل ۱-۴ نشان داده شده است.

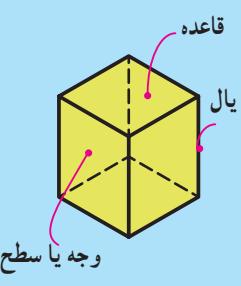
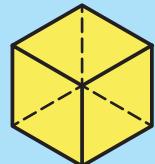
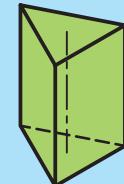
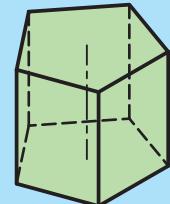
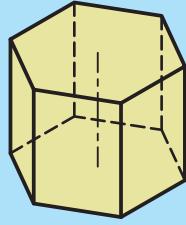
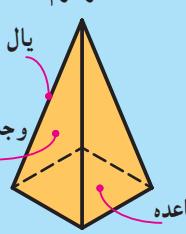
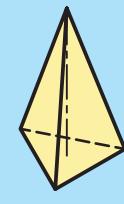
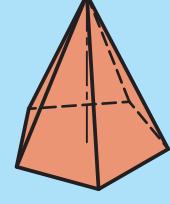
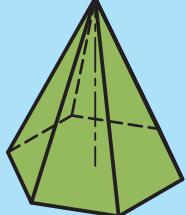
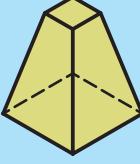
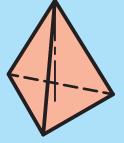
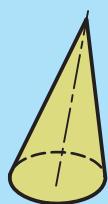
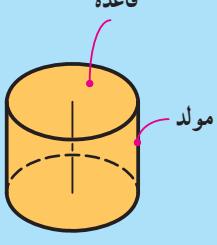
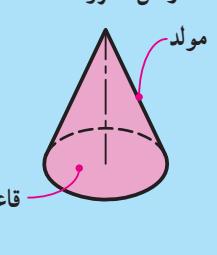
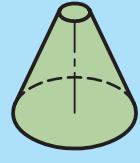

شکل ۱-۴- صفحه‌ی تصویر

۲- تصویر نقطه روی صفحه‌ی تصویر

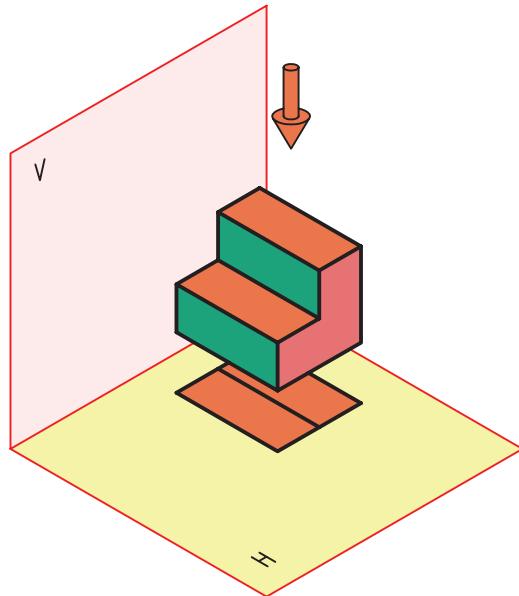
خطی مانند D را از نقطه‌ی A می‌گذرانیم تا صفحه‌ی

تصویر P را در نقطه‌ی A' قطع کند. نقطه‌ی A' تصویر نقطه‌ی

 <p>مکعب مستطیل</p>	 <p>مکعب</p>	 <p>منشور مثلث القاعده</p>	 <p>منشور با قاعده پنج ضلعی</p>
 <p>منشور با قاعده شش ضلعی</p>	 <p>هرم با قاعده مربع</p>	 <p>هرم چهاروجهی (با قاعده مثلث)</p>	 <p>هرم با قاعده مربع</p>
 <p>استوانه مایل</p>	 <p>هرم با قاعده شش ضلعی</p>	 <p>هرم ناقص</p>	 <p>چهاروجهی منتظم</p>
 <p>مخروط مایل</p>	 <p>استوانه</p>	 <p>مخروط</p>	 <p>مخروط ناقص</p>

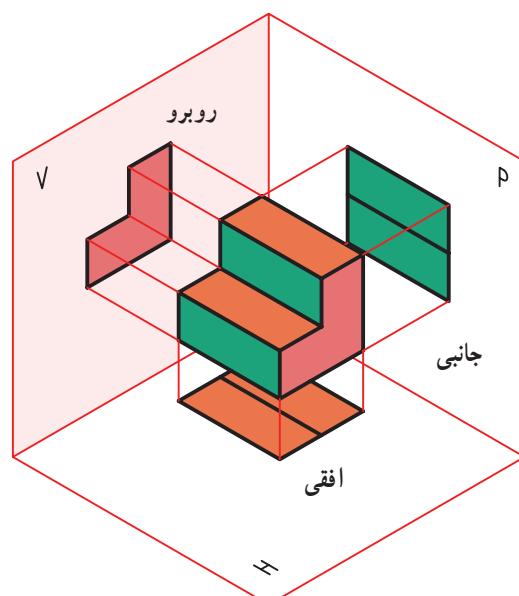
شکل ۱۱-۴- تعدادی از احجام هندسی

به منظور ترسیم تصویر افقی این جسم، مطابق شکل ۴-۲۳ عمل نموده‌ایم. سطح تصویر شده، تصویر افقی یا نمای بالا و یا تصویر سطحی جسم است.

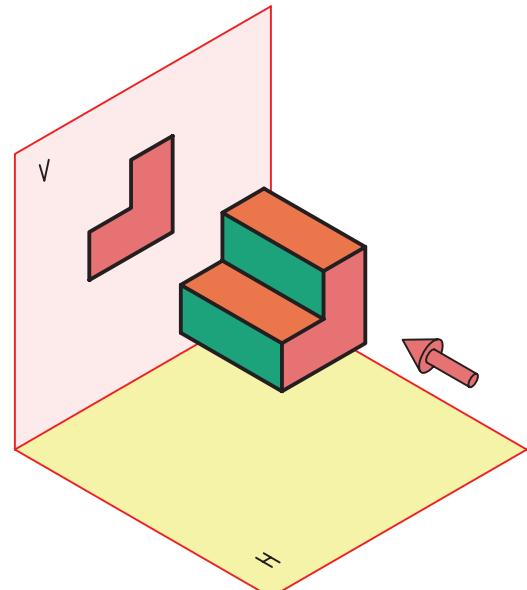
شکل ۴-۲۳- تصویر افقی یا نمای از بالا

در شکل ۴-۲۴ سه تصویر از جسم در ناحیه‌ی اول بر روی صفحات سه‌گانه رسم شده است.

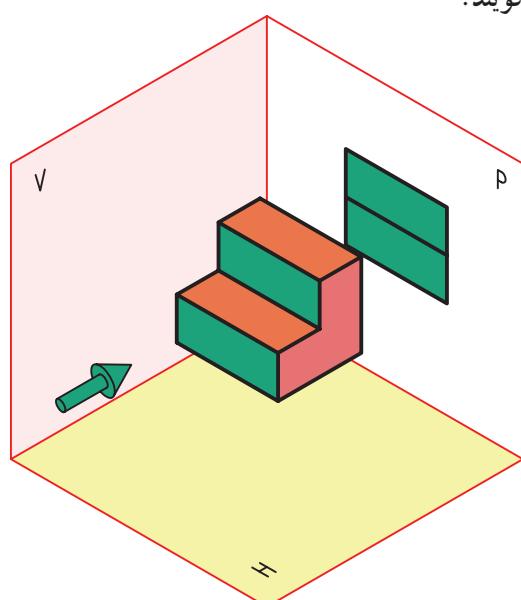
شکل ۴-۲۴- سه تصویر جسم بر روی صفحات سه‌گانه

برای رسم تصویر رو به رو به نحوی مقابله صفحه‌ی V قرار می‌گیریم که شعاع دید بر این سطح عمود باشد و نمای این جسم مطابق شکل ۴-۲۱ رسم می‌شود. نمای رو به رو نمای اصلی جسم است.

شکل ۴-۲۱- تصویر رو به رو

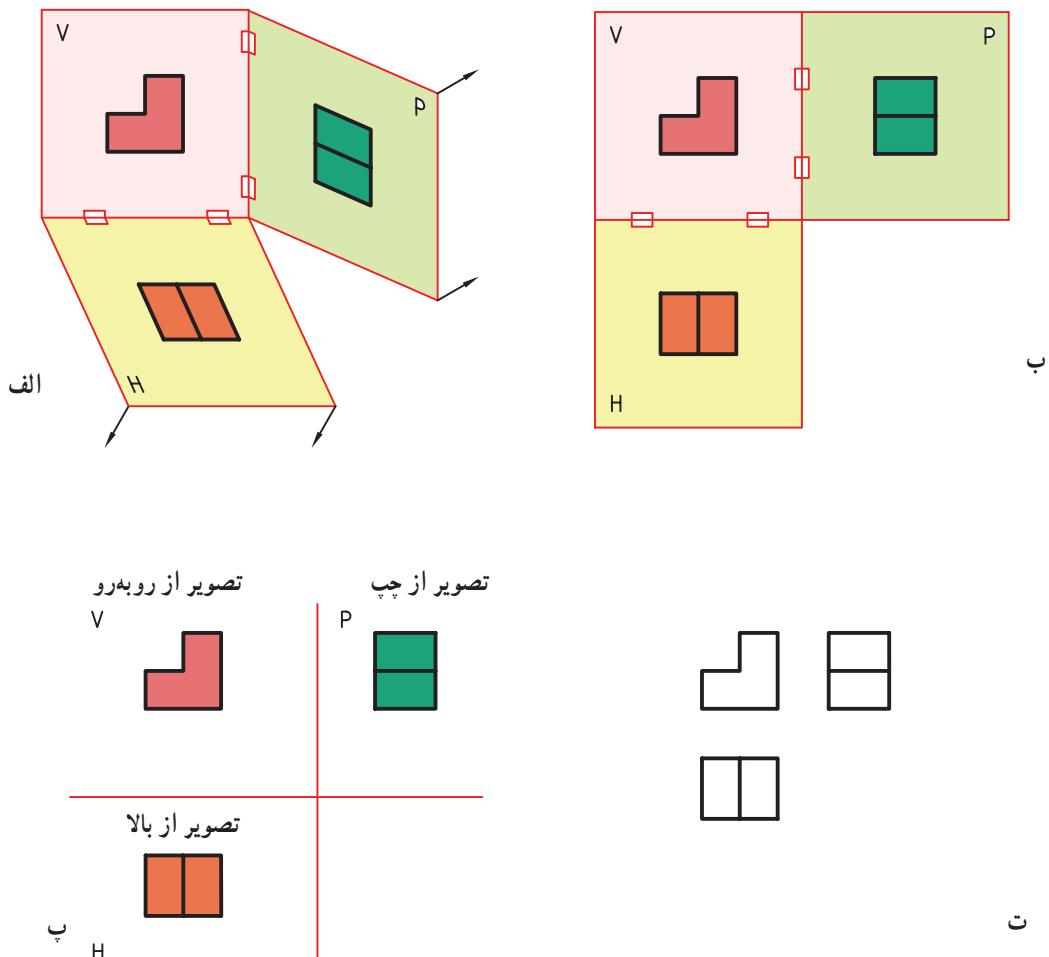
برای رسم تصویر نیم رخ جسم موردنظر، مطابق شکل ۴-۲۲ عمل می‌کنیم. تصویر نیم رخ را نمای جانبی یا دید از چپ هم می‌گویند.

شکل ۴-۲۲- تصویر نیم رخ یا جانبی

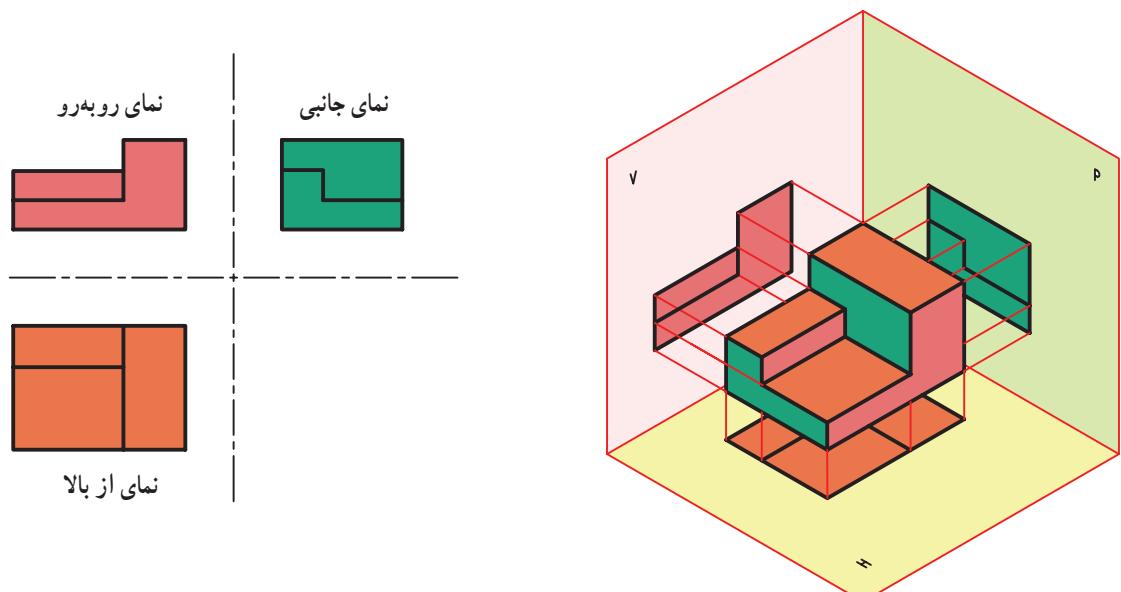
طی مراحل الف تا ت در یک سطح قرار گیرند؛ سپس خطوط مربوط به صفحات تصویر و محورها را در مرحله‌ی چهارم پاک می‌کنیم.

هر سه تصویر جسم را باید بر روی یک سطح رسم کنیم.
به این منظور، صفحات افقی و جانبی تصویر را مطابق شکل ۴-۲۵ به اندازه‌ی 90° درجه دوران می‌دهیم تا با صفحه‌ی رو به رو،

شکل ۴-۲۵- صفحات افقی و جانبی تصویر را 90° درجه دوران می‌دهیم تا با صفحه‌ی رو به رو تصویر در یک سطح قرار گیرند. ضمناً حروف V، H و P هم حذف شده است.

نمونه‌ی ۱: در شکل ۴-۲۶ سه نمای جسمی دیگر رسم شده است.

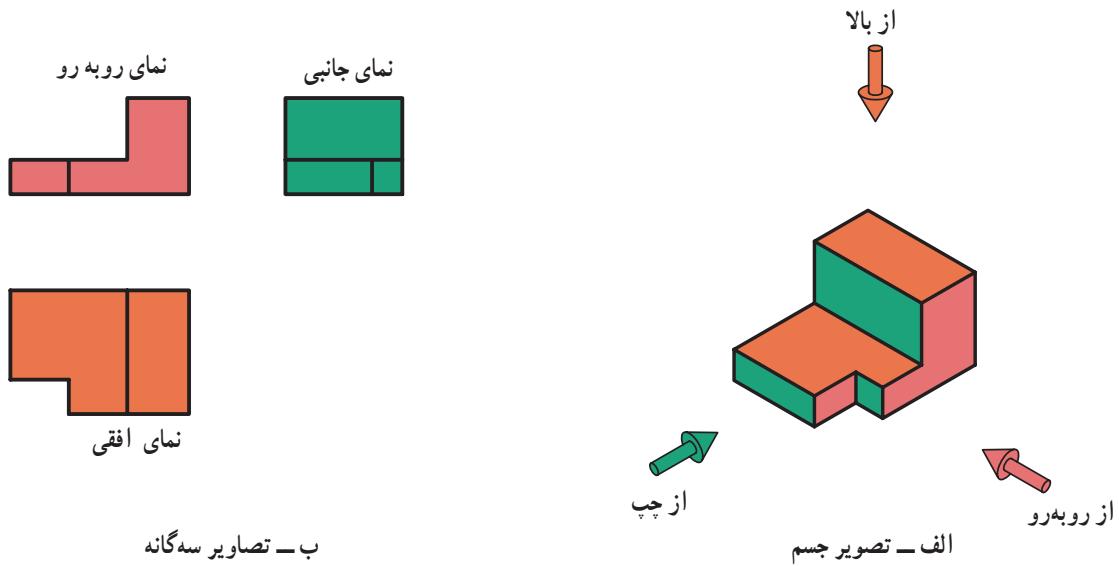

ب - رسم تصاویر سه‌گانه

الف - قرارگیری جسم در فرجه‌ی اول

شکل ۴-۲۶

نمونه‌ی ۲: در شکل ۴-۲۷ جسم دیگری همراه با سه تصویر از آن رسم شده است.

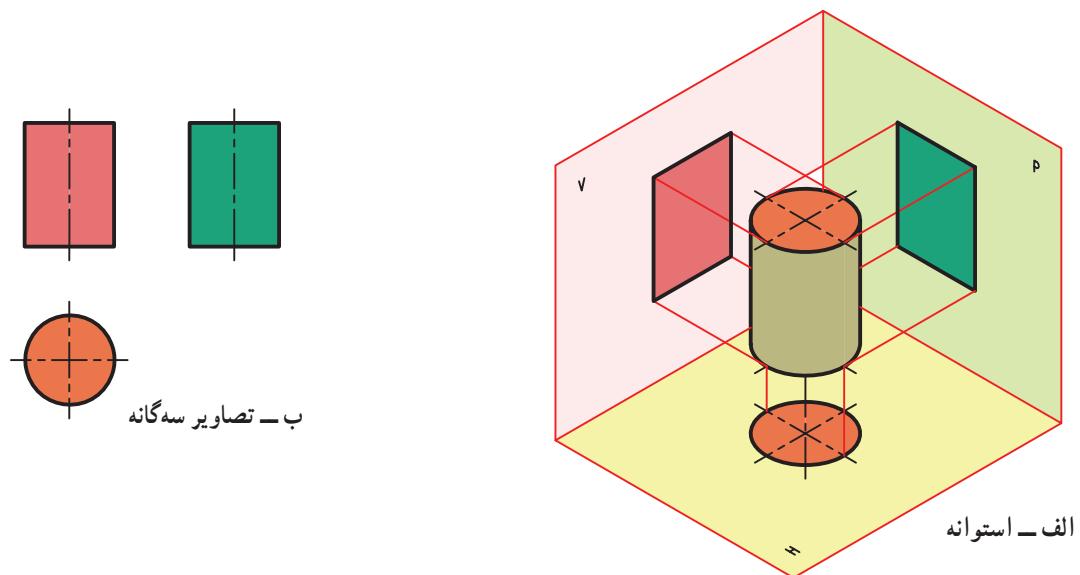

ب - تصاویر سه‌گانه

الف - تصویر جسم

شکل ۴-۲۷

نمونه‌ی ۳: در شکل ۴-۲۸ استوانه‌ای با تصویرهای سه‌گانه‌ی آن نشان داده شده است.

شکل ۴-۲۸

۴-۸ روابط بین نمایها

در ترسیم تصویرهای سه‌گانه‌ی جسم باید به این نکات توجه رسم می‌شود.

۱- وضعیت قرارگیری هر تصویر نسبت به تصویرهای دیگر تغییر ناپذیر است.

۲- تصویر افقی باید در امتداد و زیر تصویر روبرو قرار داشته باشد.

۳- تصویر نیم‌رخ در امتداد و سمت راست تصویر روبرو را

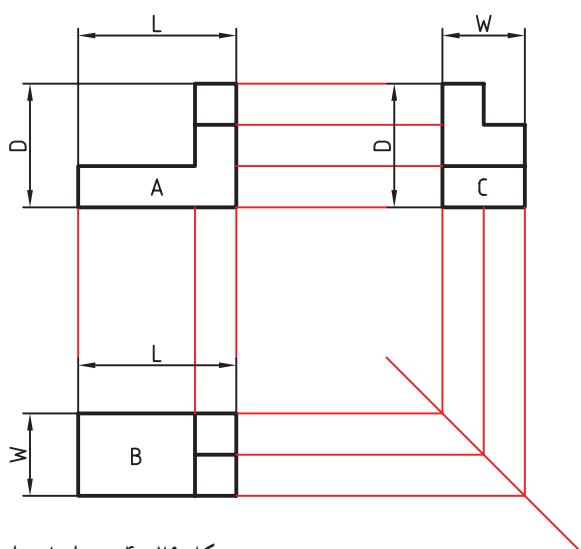
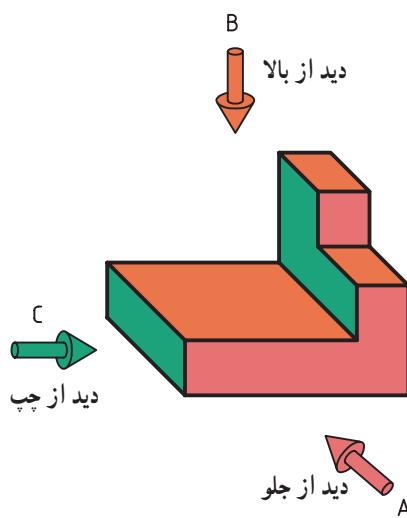
شود:

۴- در تصویرهای روبرو و نیم‌رخ ارتفاع‌ها با هم برابر

۵- در تصویرهای روبرو و افقی، طول‌ها با هم برابر

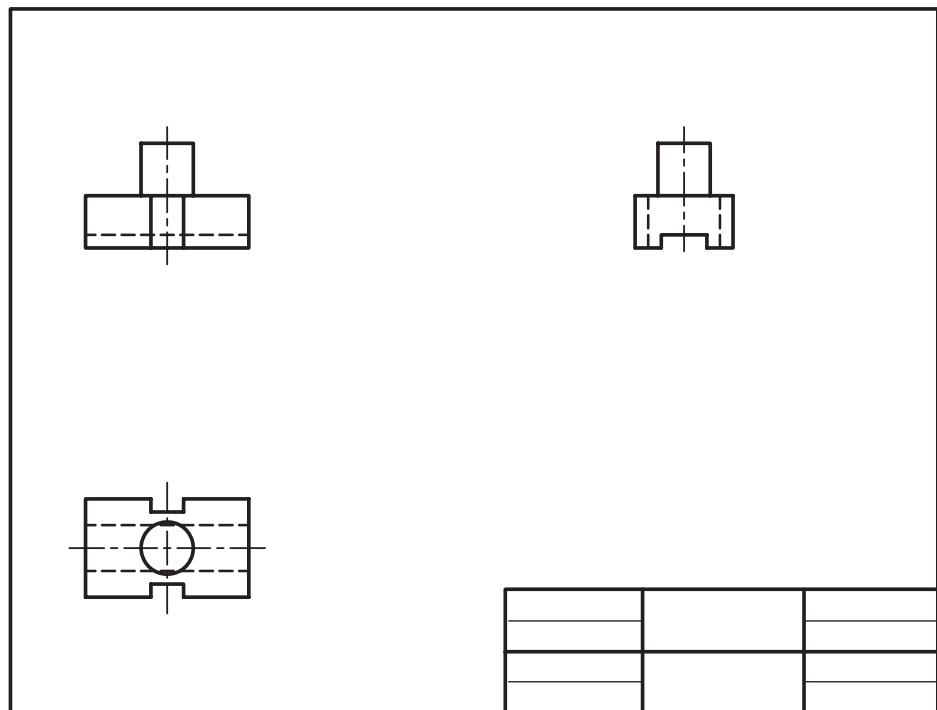
۶- تصویر افقی باید در امتداد و زیر تصویر روبرو قرار داشته باشد.

گیرد.

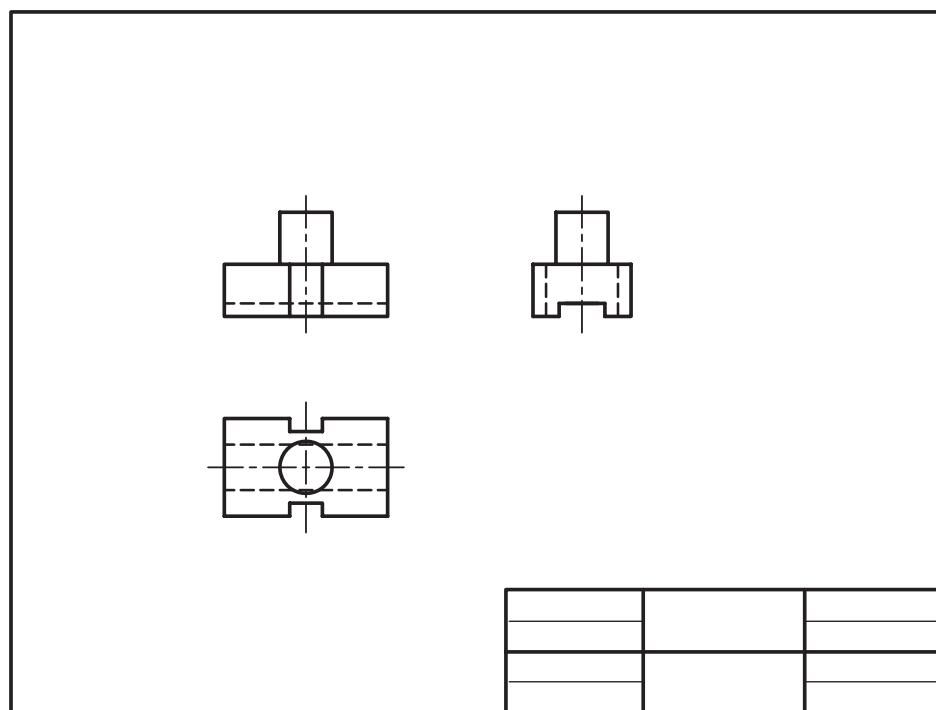

شکل ۴-۲۹- به ابعاد برابر در سه تصویر توجه نمایید.

- ۶— در تصویرهای افقی و نیم رخ عمق ها با هم برابر است و به اندازه‌ی W در شکل ۴-۲۹ می‌باشد.
- ۷— فاصله‌ی بین تصویرهای سه‌گانه متناسب با ابعاد تصویر است. در شکل ۴-۳۰ ب تناسب بین فاصله‌ها رعایت شده است.

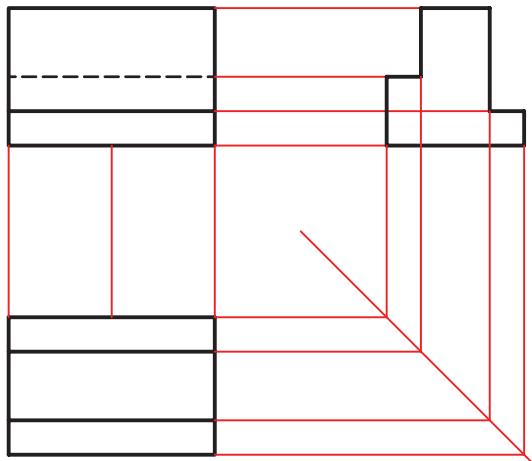

الف — فاصله‌ی بین تصویرها زیاد و فاصله‌ی تصویرها از کادر کم است.

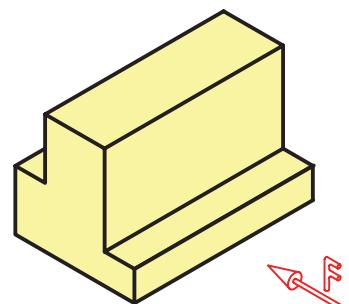

ب — بین فاصله‌ها تناسب وجود دارد.

رویه روی شکل ۴-۳۱ به علت این که برآمدگی پشت جسم در تصویر رو به رو به چشم نمی‌آید، با خط‌چین مشخص شده است.

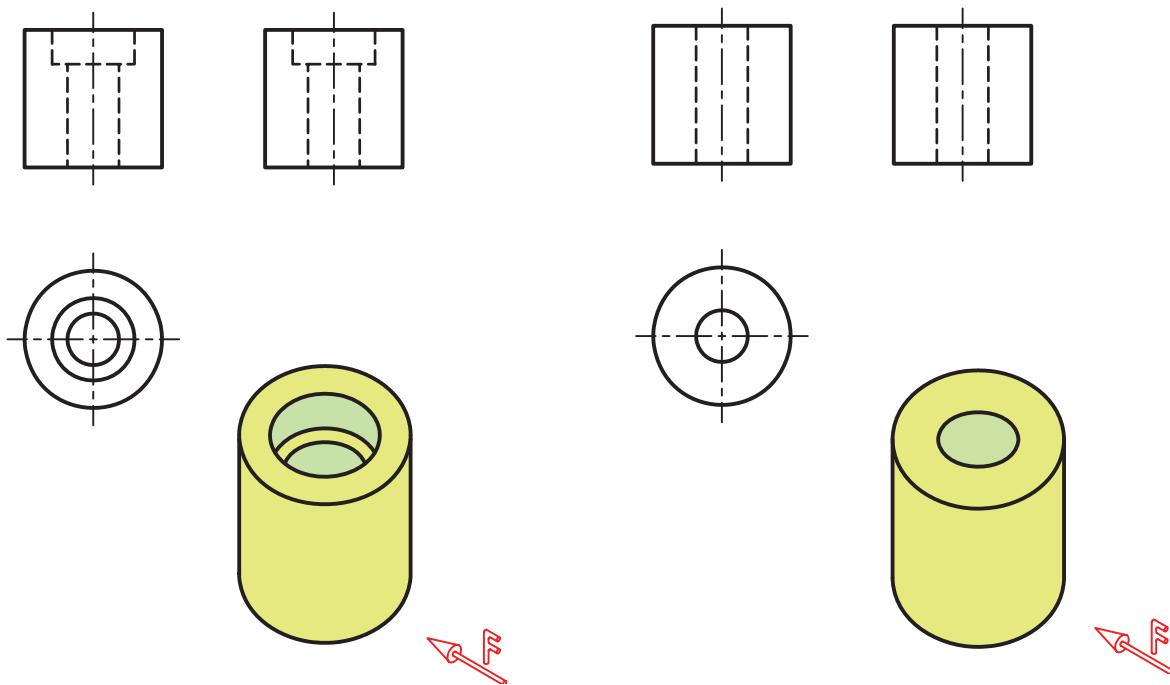
۸-اگر قسمتی از جسم در دید رسام قرار نگرفته باشد آن قسمت با خط‌چین یا خط ندید مشخص می‌شود. در تصویر

شکل ۴-۳۱- مشخص نمودن قسمت غیرقابل دید با خط‌چین

در شکل ۴-۳۲ نیز تصویرهای سه‌گانه استوانه‌ای رسم شده که در آن سوراخی با دو قطر متفاوت وجود دارد.

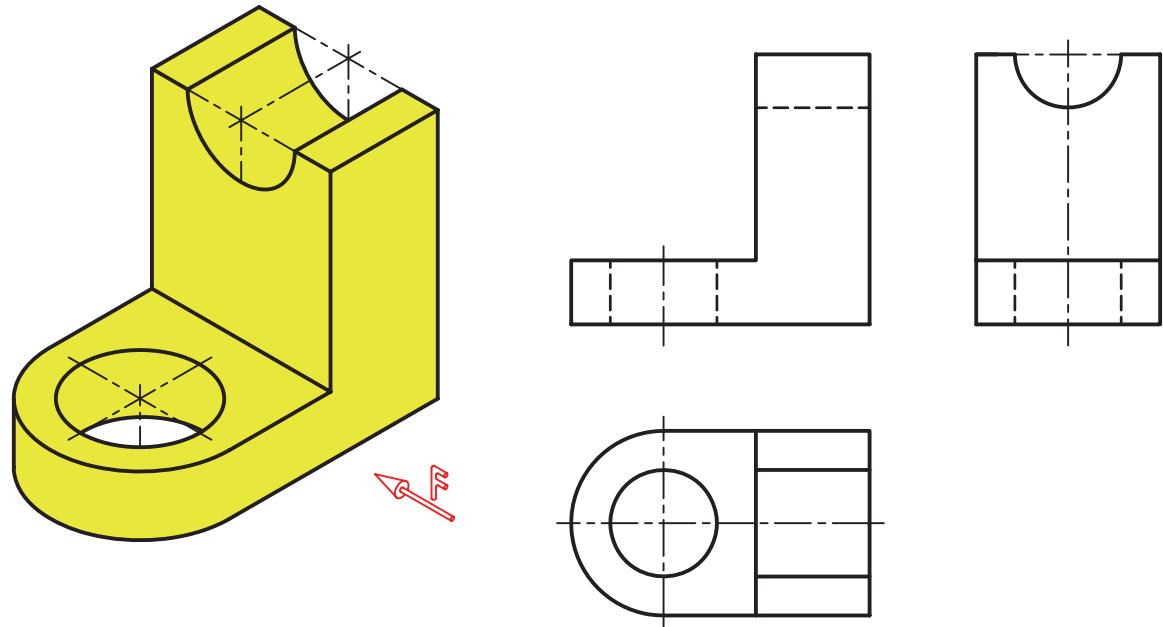
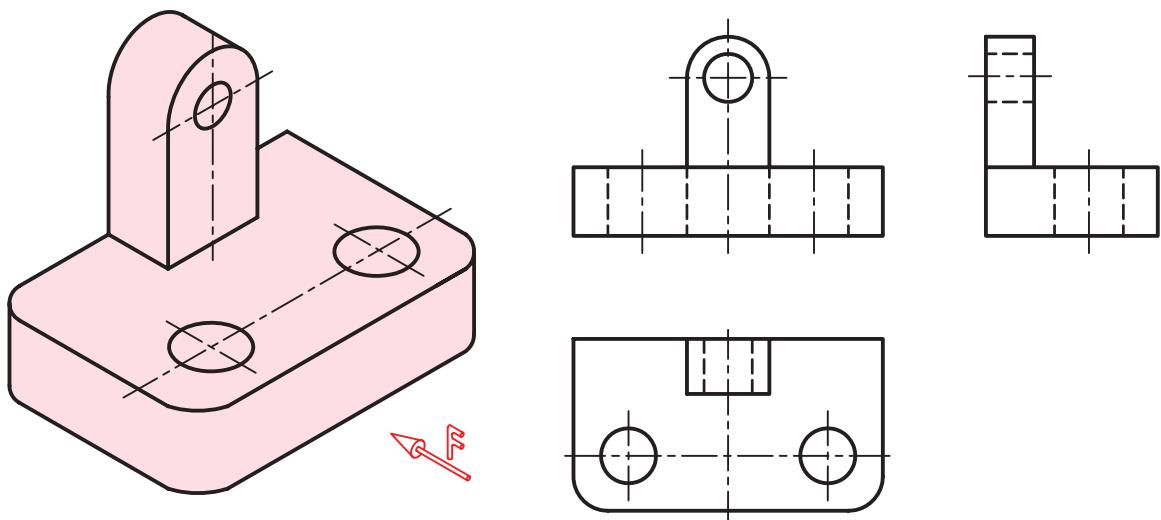
در شکل ۴-۳۲ سه تصویر از استوانه‌ای که در آن سوراخ سرتاسری وجود دارد، رسم شده است. به خط‌چین‌های مربوط به سوراخ میانی استوانه توجه کنید.

شکل ۴-۳۳- ترسیم سه نمای استوانه با وجود سوراخ با دو قطر متفاوت

شکل ۴-۳۴- ترسیم سه نمای استوانه میانی غیرقابل دید

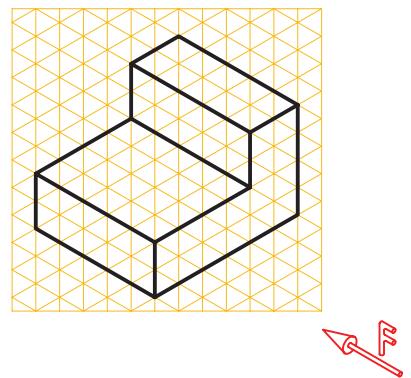
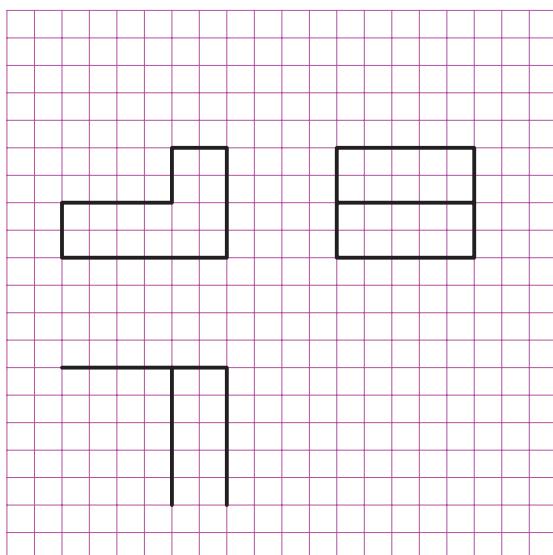
تصویرهای سه‌گانه‌ی دو جسم در شکل ۴-۳۴ رسم شده است به این تصاویر توجه کنید.

شکل ۴-۳۴—ترسیم سه نما از دو جسم، قسمت‌های غیرقابل دید با خط‌چین مشخص شده است.

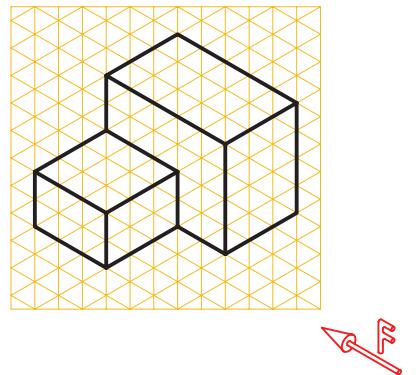
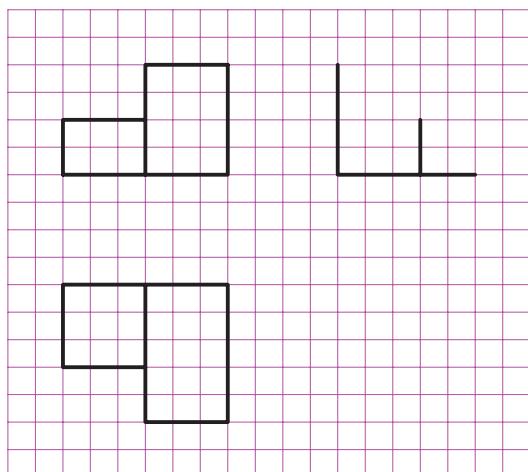
۴-۹- تمرینات کلاسی

۱- در شکل ۴-۳۵ تصویر افقی جسمی (دید از بالا) به صورت ناقص رسم شده است، آن را کامل کنید.

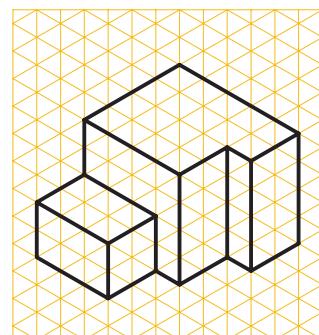
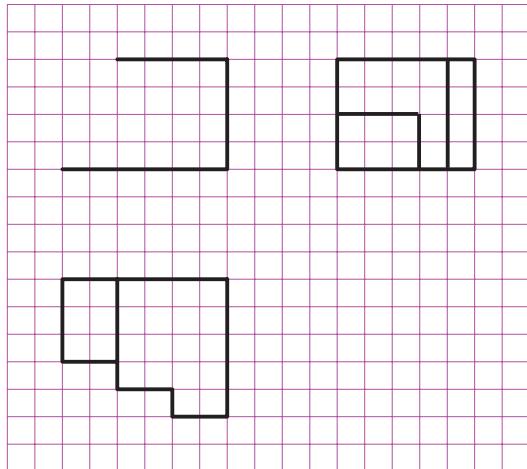
شکل ۴-۳۵- تکمیل تصویر افقی

۲- در شکل ۴-۳۶ تصویر نیم رخ جسمی به صورت ناقص رسم شده است آن را به طور کامل رسم کنید.

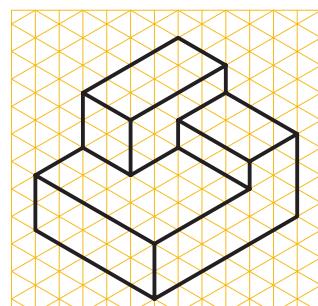
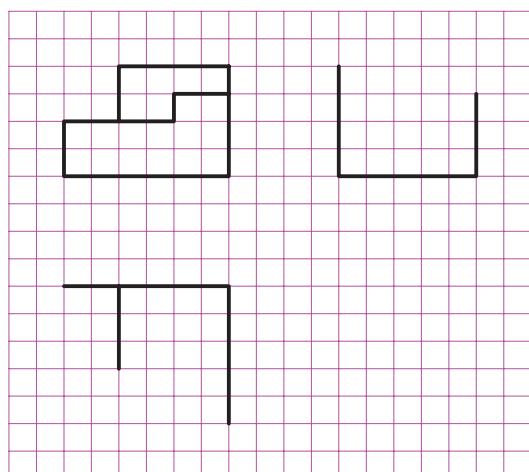
شکل ۴-۳۶- تکمیل تصویر جانبی

۳- در شکل ۴-۳۷ تصویر رو به روی جسمی به صورت ناقص رسم شده است. آن را کامل نمایید.

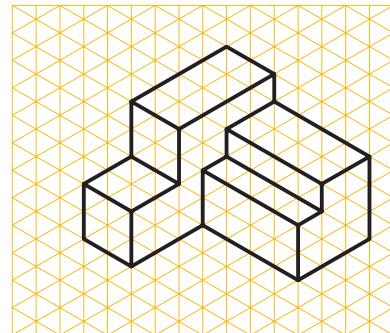
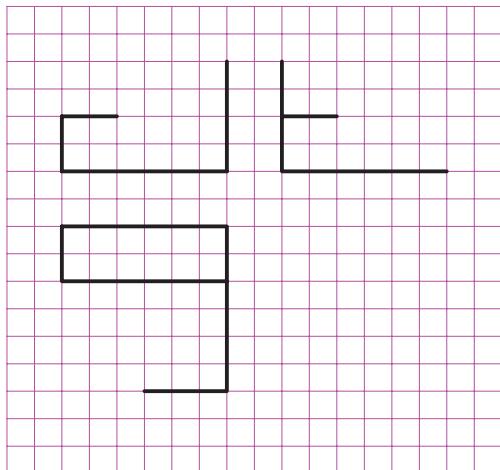
شکل ۴-۳۷- تکمیل تصویر رو به رو

۴- در شکل ۴-۳۸ فقط تصویر رو به روی جسمی به طور کامل رسم شده است. دو تصویر نیم رخ و افقی را کامل کنید.

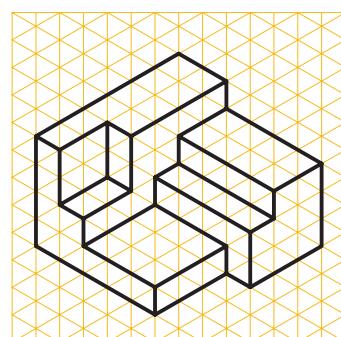
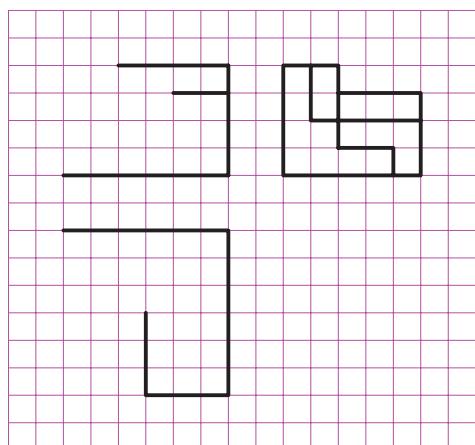
شکل ۴-۳۸- تکمیل تصویر نیم رخ و افقی

۵- در شکل ۴-۳۹ تصویرهای رو به رو و نیم رخ داده شده کامل نیست، آن دو تصویر را کامل کنید.

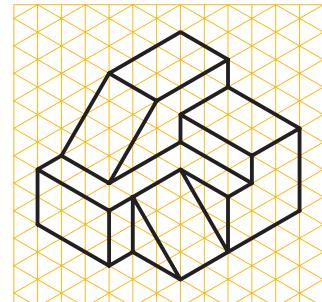
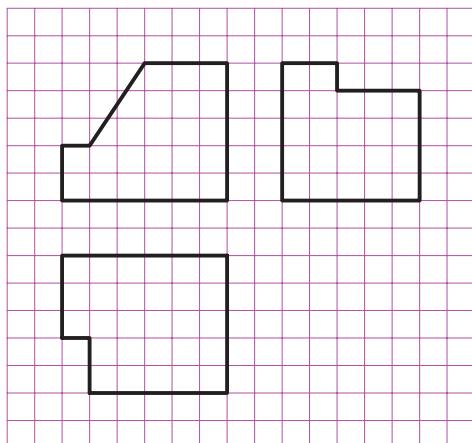
شکل ۴-۳۹- تکمیل تصویر رو به رو و نیم رخ

۶- در شکل ۴-۴۰ تصویر نیم رخ جسم داده شده به طور کامل رسم شده است. تصاویر افقی و رو به روی آن را کامل نمایید.

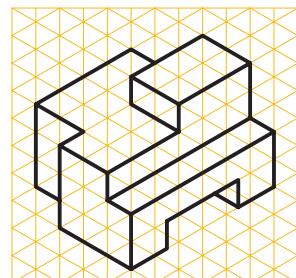
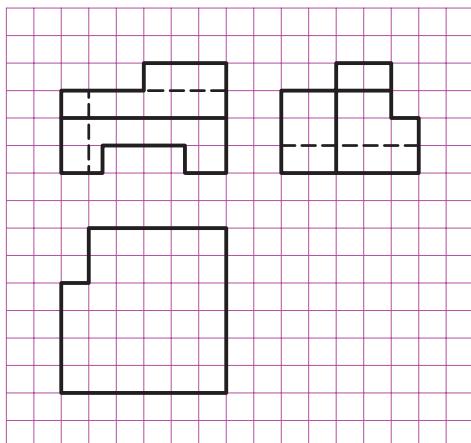
شکل ۴-۴۰- تکمیل تصویر افقی و رو به رو

۷- در شکل ۴-۴۱ تصویرهای سه‌گانه جسمی بهصورت ناقص رسم شده است. آن تصاویر را کامل کنید.

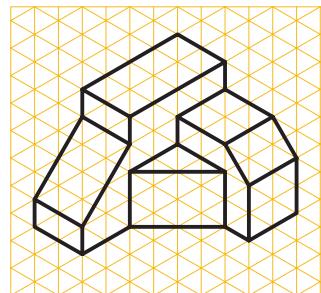
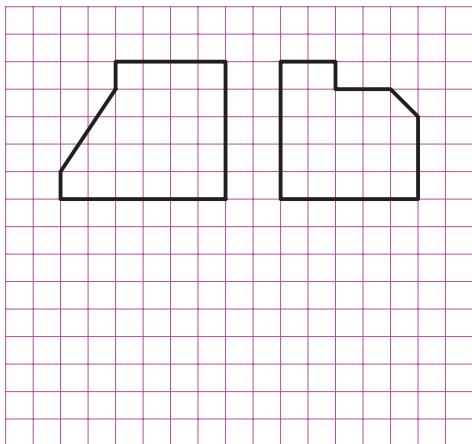
شکل ۴-۴۱- تکمیل سه تصویر ناقص

۸- در شکل ۴-۴۲ تصویری که بهصورت ناقص رسم شده، کامل کنید.

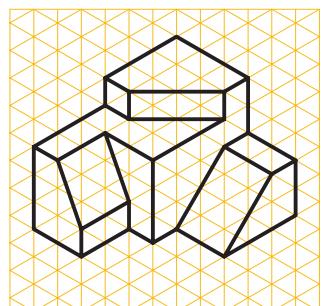
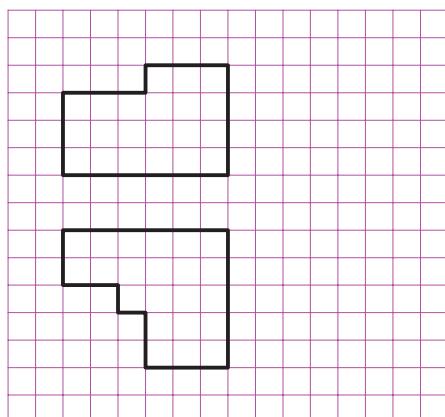
شکل ۴-۴۲- تکمیل تصویر ناقص

۹- در شکل ۴-۴۳ دو تصویر رو به رو و نیم رخ جسمی داده شده است. آن دو تصویر را کامل کنید و سپس تصویر افقی جسم را نیز رسم کنید.

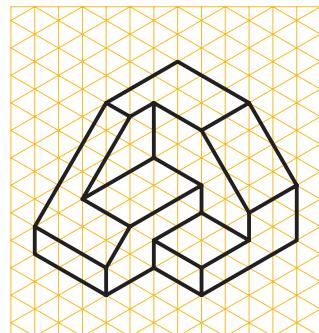
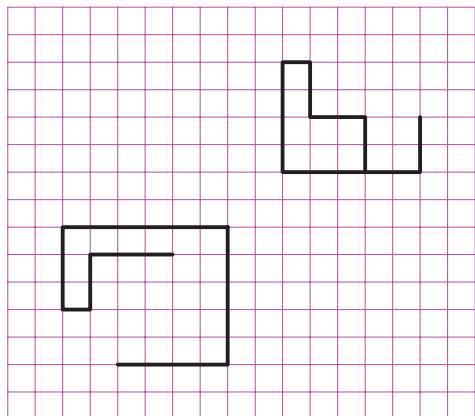
شکل ۴-۴۳- ترسیم تصویر افقی و تکمیل دو تصویر رو به رو و جانبی

۱۰- در شکل ۴-۴۴ تصویری که به صورت ناقص رسم شده کامل کرده و نمای نیم رخ آن را نیز رسم کنید.

شکل ۴-۴۴- ترسیم تصویر نیم رخ و تکمیل دو تصویر رو به رو و افقی

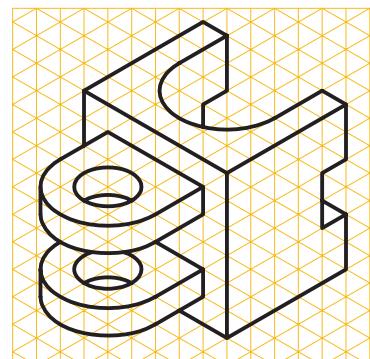
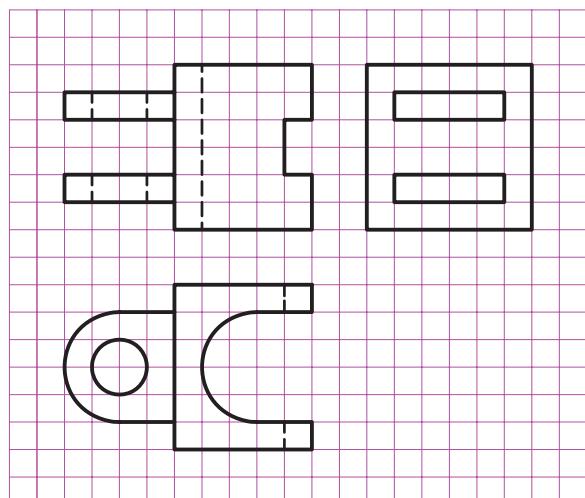
۱۱- در شکل ۴-۴۵ تصاویر نیم رخ و افقی را کامل نموده و تصویر رو به روی آن را رسم کنید.

۴-۴۵

شکل ۴-۴۵- ترسیم تصویر رو به رو و تکمیل دو تصویر جانبی و افقی

۱۲- در شکل ۴-۴۶ سه تصویر جسمی آمده است. آن سه تصویر را با دقت بررسی کنید و تصویر ناقص را تکمیل کنید.

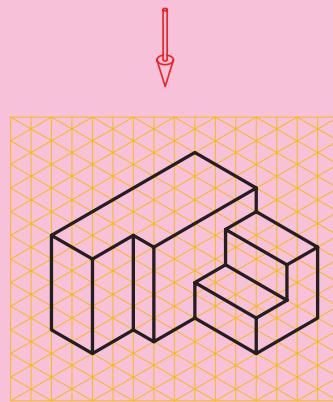
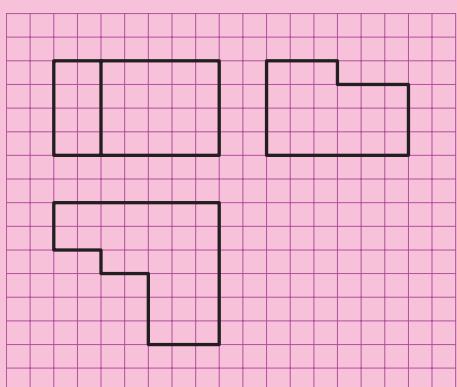

۴-۴۶

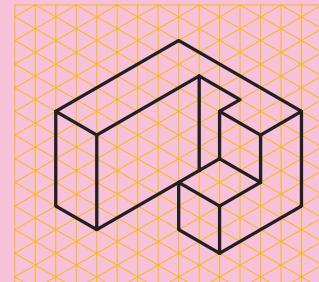
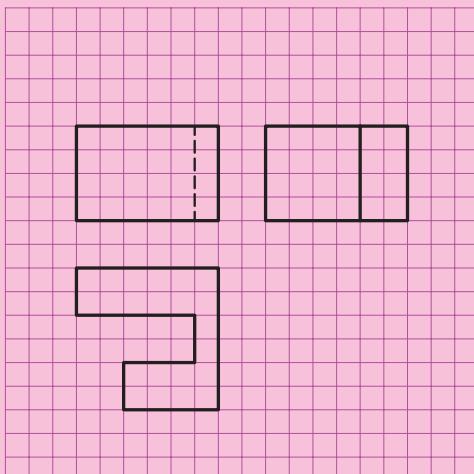
شکل ۴-۴۶- تکمیل تصویر ناقص

ارزش‌یابی

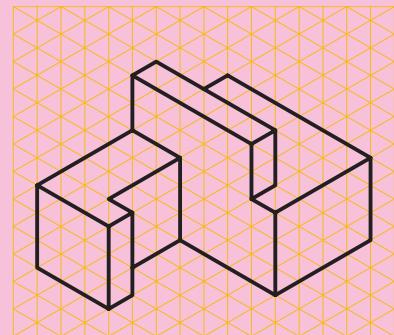
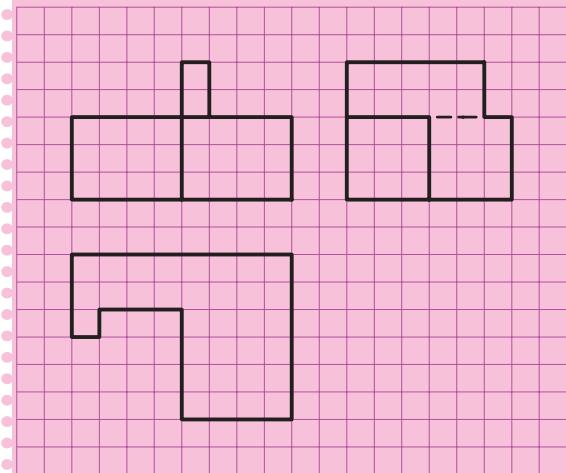
- ۱- اگر پاره خط \overline{AB} موازی صفحه‌ی تصویر باشد، طول تصویر چه اندازه‌ای خواهد داشت؟
- ۲- اگر پاره خط \overline{AB} عمود بر صفحه‌ی تصویر باشد، تصویر آن چیست؟
- ۳- اگر سطحی عمود بر صفحه‌ی تصویر باشد، تصویر آن چه شکلی است؟
- ۴- حجم مکعب شکلی نسبت به صفحه‌ی تصویر تحت زاویه‌ی 30° درجه قرار گرفته است. ابعاد تصویر نسبت به ابعاد جسم چگونه خواهد بود؟
- ۵- در روش ترسیم تصاویر اروپایی و آمریکایی، تصویر کردن جسم در کدام ناحیه انجام می‌شود؟
- ۶- جسمی که هر سه تصویر آن یکسان باشد، چیست؟
- ۷- در روش اروپایی تصویر نیم رخ چپ در کدام قسمت تصویر رویه‌رو قرار می‌گیرد؟
- ۸- علامت ترسیم تصاویر به روش اروپایی را رسم کنید.
- ۹- تصویرهای سه‌گانه از اجسام شکل ۴-۴۷ تا ۴-۶۲ را کامل کنید.

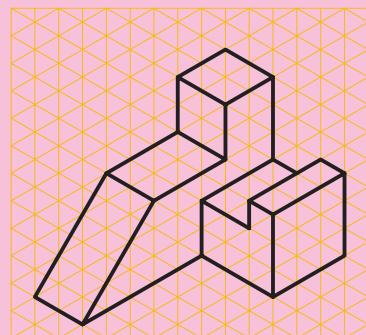
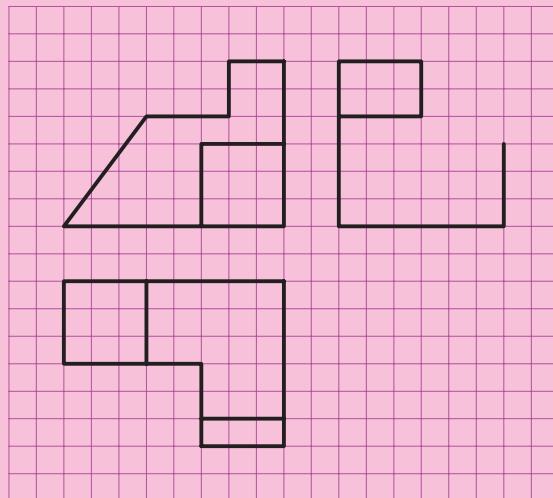
شکل ۴-۴۷

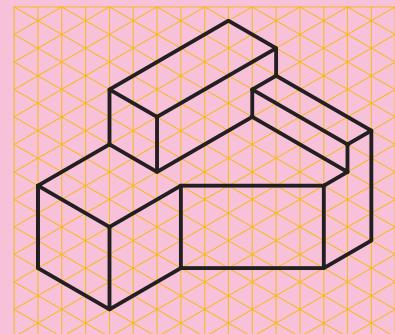
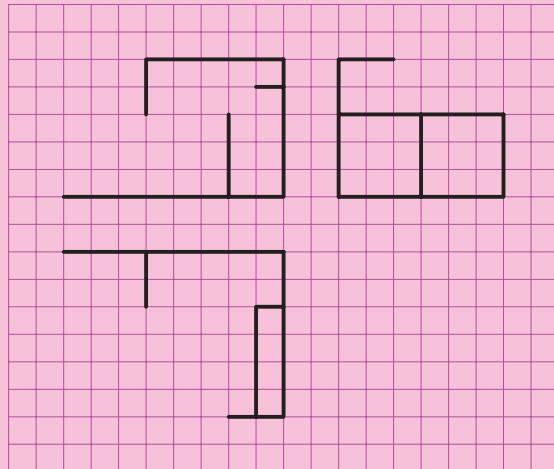
شکل ۴-۴۸

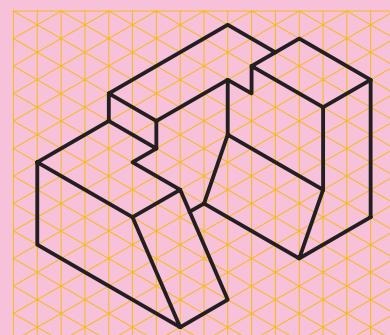
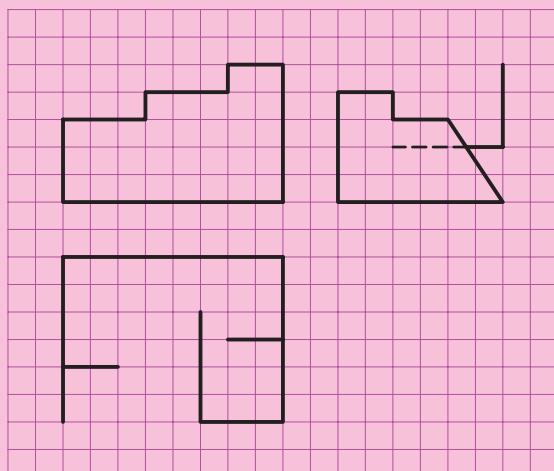
شكل ٤-٤٩

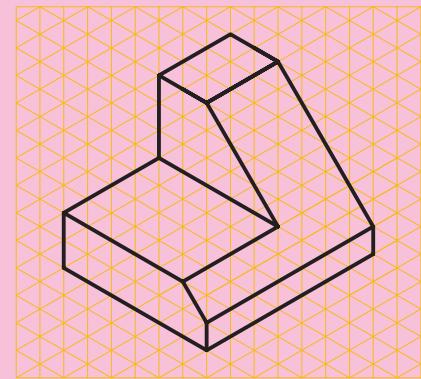
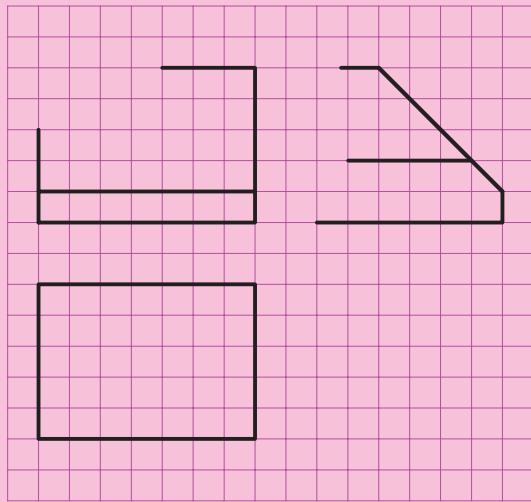
شكل ٤-٥٠

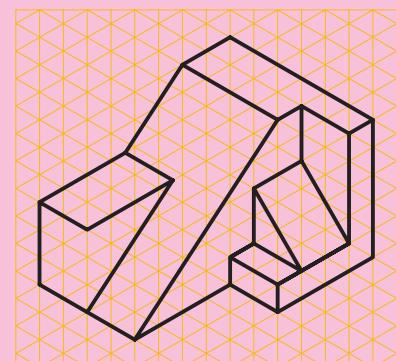
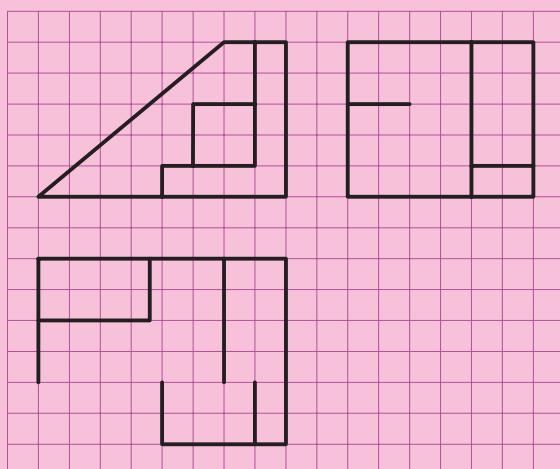
شكل ٤-٥١

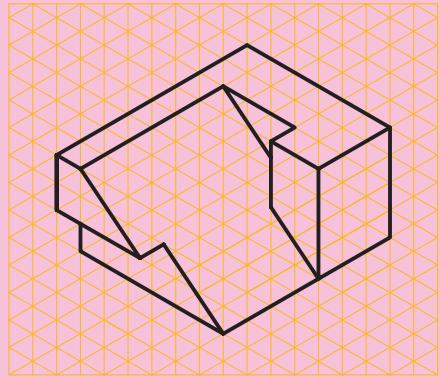
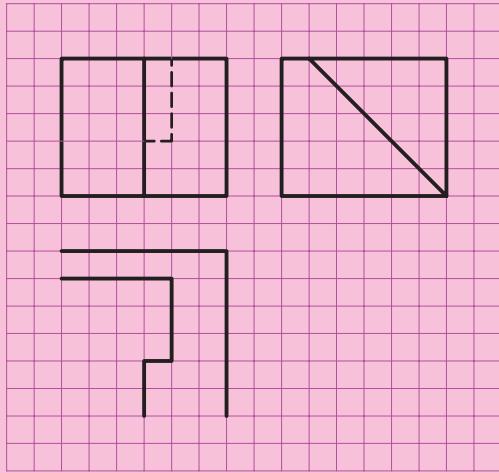
شكل ٤-٥٢

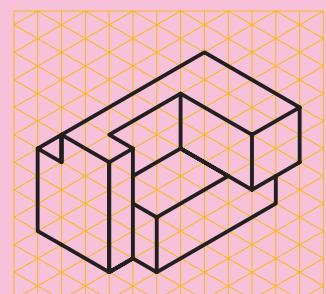
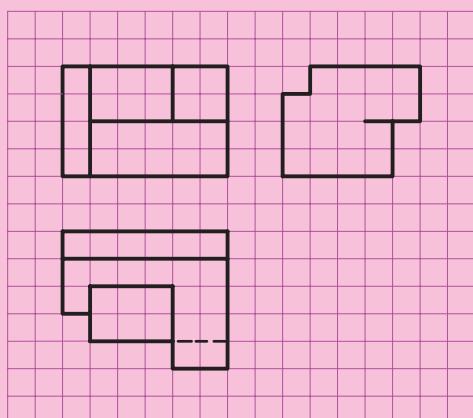
شكل ٤_٥٣

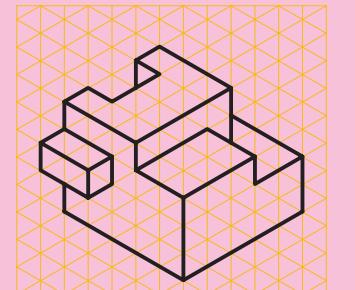
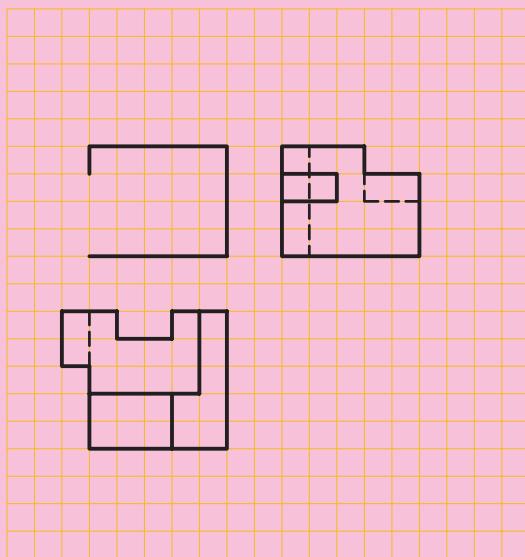
شكل ٤_٥٤

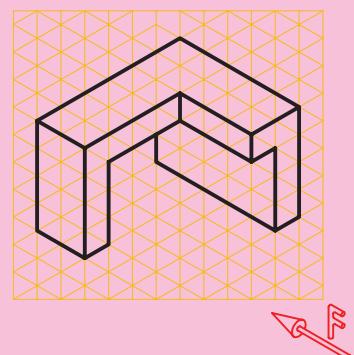
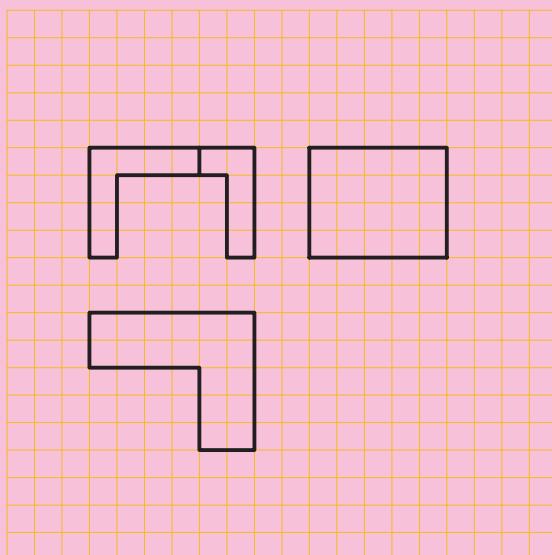
شكل ٤-٥٥

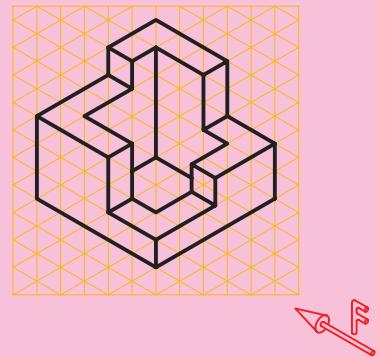
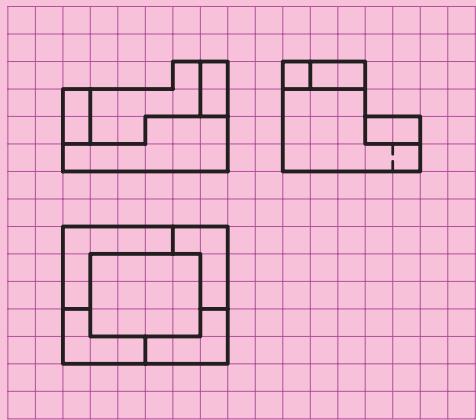
شكل ٤-٥٦

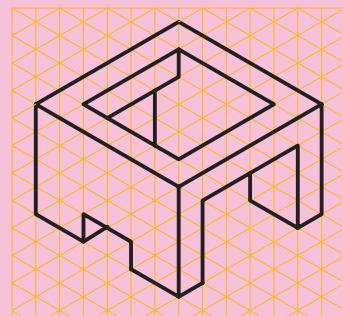
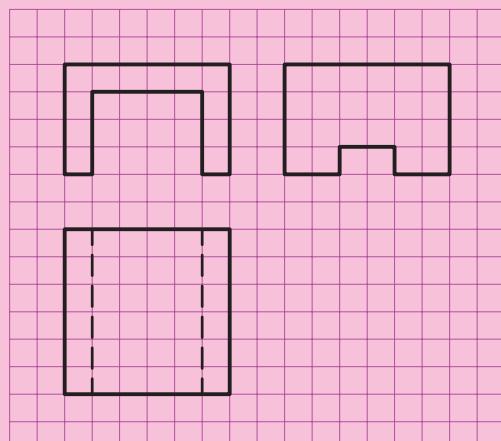
شكل ٤-٥٧

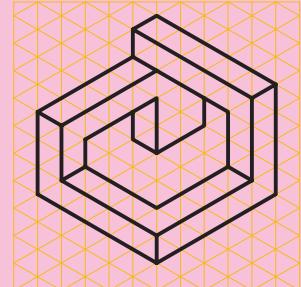
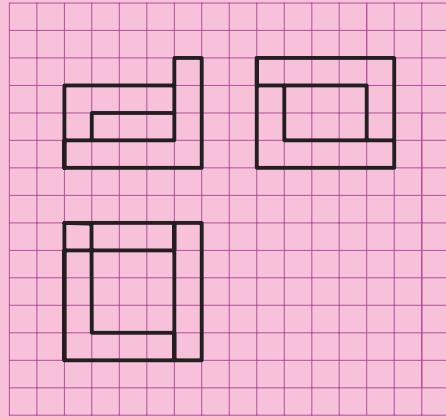
شكل ٤-٥٨

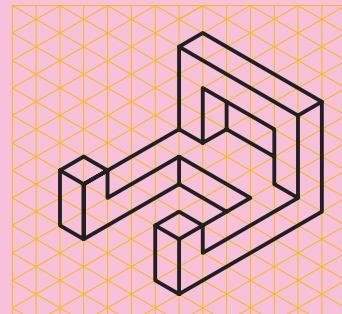
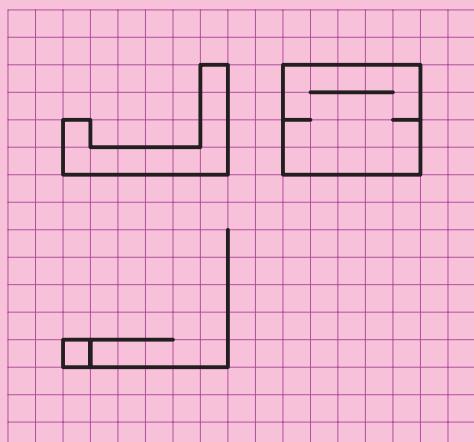
شكل ٤-٥٩

شكل ٤-٦٠

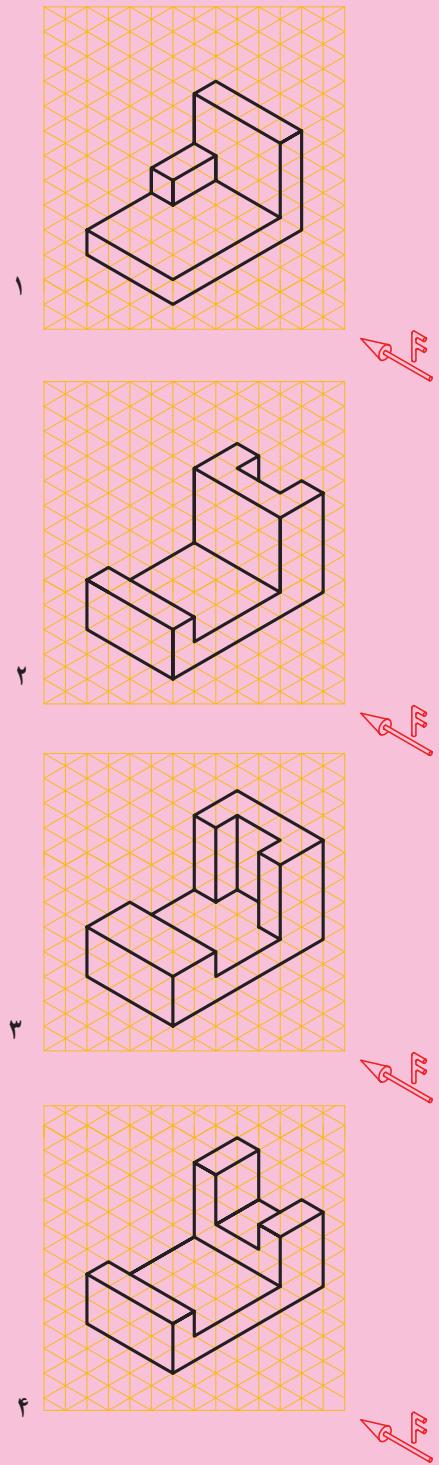

شكل ٤-٦١

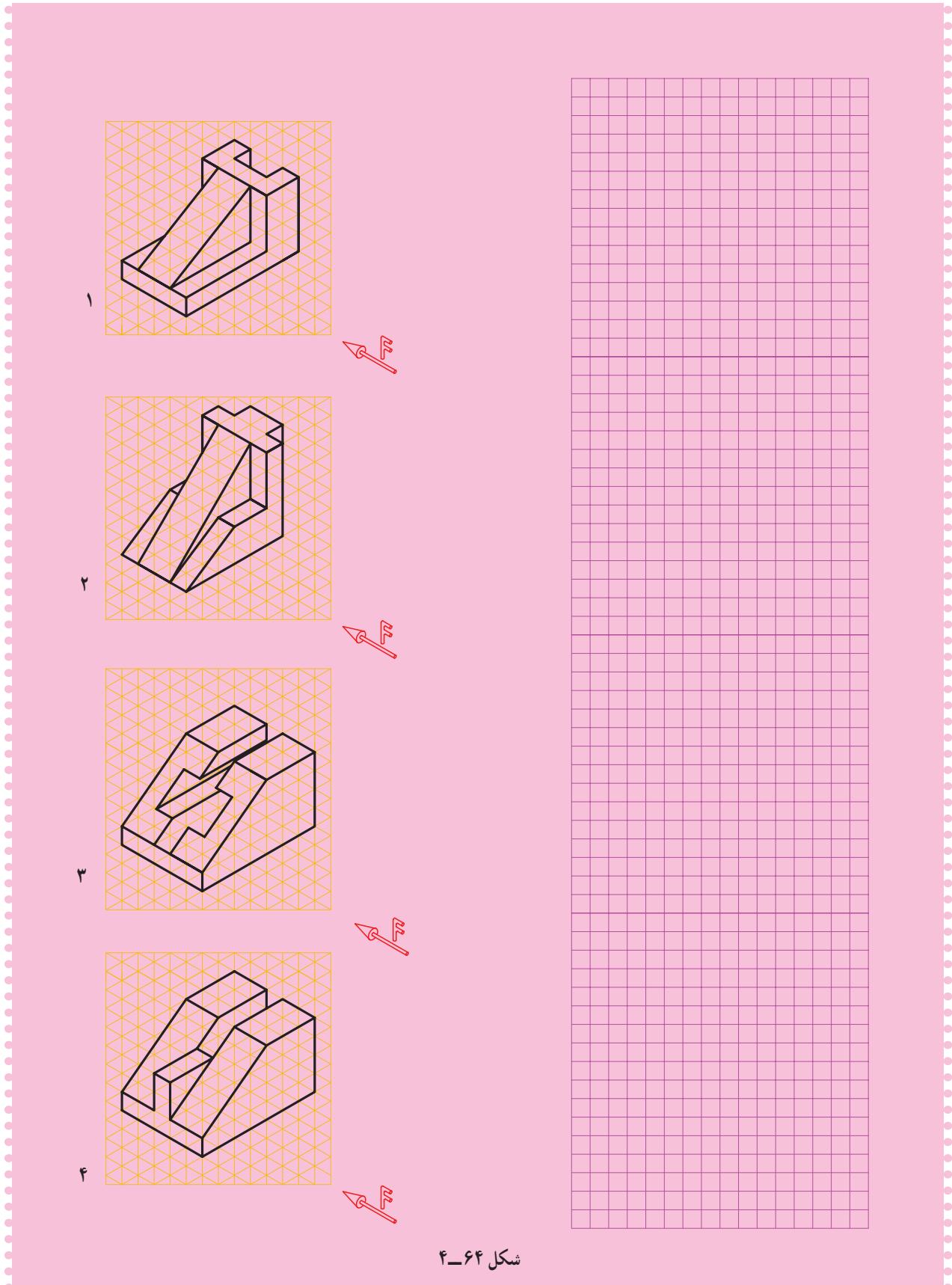

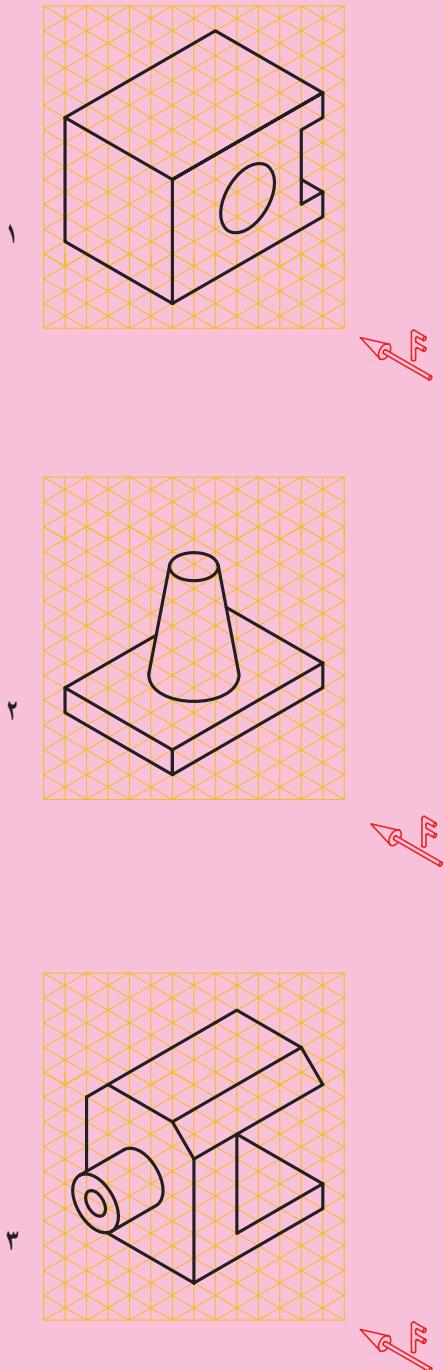
شكل ٤-٦٢

۱- سه نما از اجسام داده شده در شکل های ۴-۶۳ تا ۴-۶۷ را رسم کنید.

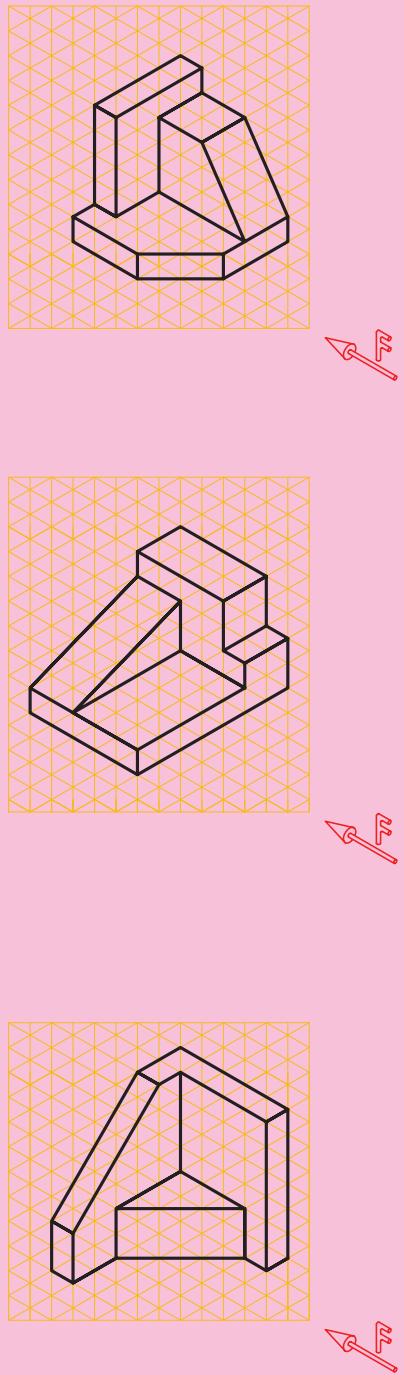

شکل ۴-۶۳

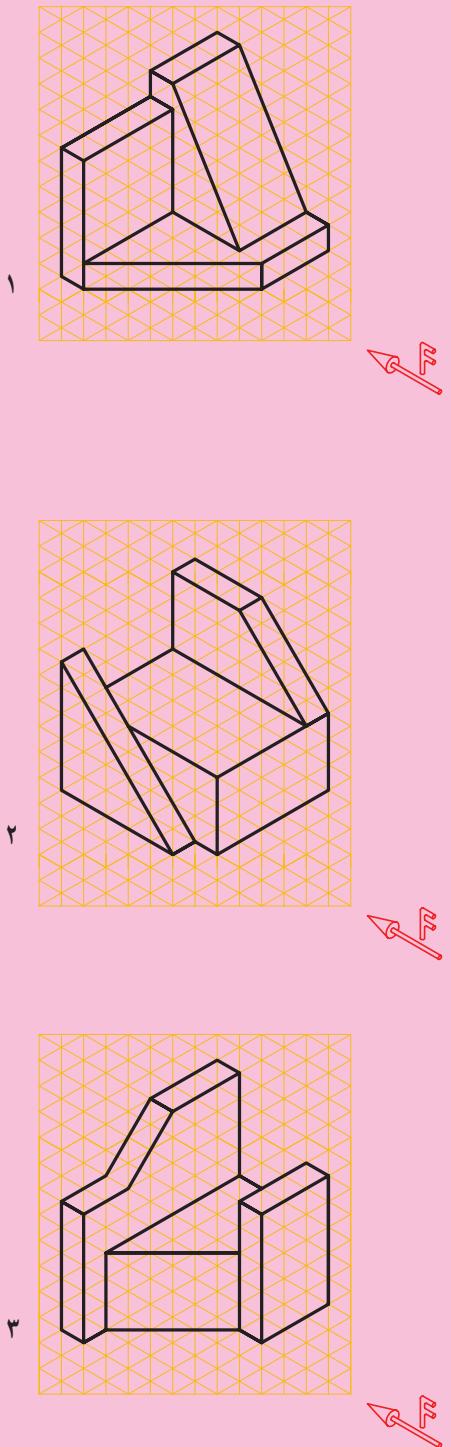

شكل ٤_٦٥

شكل ۶۶-۴

شكل ٤-٦٧